

TIESU PRAKSES ANALĪZE PAR ATLĪDZINĀJUMU ADMINISTRATĪVAJĀ PROCESĀ

THE ANALYSIS OF CASE LAW ABOUT COMPENSATION IN ADMINISTRATIVE PROCESS

Agrita Vindača

Biznesa augstskola "Turība", Latvija

Abstract

The subject of this research is the analysis of case law about compensation in administrative process. The aim of the research is to make a statistic report on compensation in administrative process. In order to reach the aim of the research the following tasks were made:

- 1. To study the case law in questions that concern compensation in administrative process;*
- 2. To analyze the information found in case law;*
- 3. To aggregate the summarized information;*
- 4. To draw conclusions about the results of the research.*

The author of the research has analyzed 134 judgements of Court of First Instance during year 2015 about administrative cases in which the compensation had been asked. It is necessary to admit that during the research it was not checked whether these judgements were not cancelled by later decisions of the Court of Appeal or Supreme Court. During the research the main reasons for compensations asked were found as well as what were the main institutions involved and the asked sum of compensation was compared with the given sum of compensation.

The methods used during the research: descriptive method, a method of analysis, as well as statistical research method: graphical method.

The theme of the research is actual in all times since everyone is interested in getting a compensation about losses that are made as a result of public institution actions in which the person is not guilty.

Ievads

Pētījuma tēma ir tiesu prakses analīze par atlīdzinājumu administratīvajā procesā. Darba mērķis ir izveidot statistisku pārskatu par atlīdzinājumu administratīvajā procesā. Lai sasniegtu mērķi, tika izvirzīti šādi darba uzdevumi:

1. Izpētīt tiesu praksi jautājumos, kas skar atlīdzinājumu administratīvajā procesā;
2. Analizēt tiesu nolēmumos pieejamo informāciju;
3. Apkopot iegūto informāciju;
4. Izdarīt secinājumus par pētījumā gūtajiem rezultātiem.

Pētījumā tika analizēti 134 pirmās instances tiesu spriedumi par administratīvajām lietām, kurās tiek lūgts atlīdzinājums, laika posmā no 2015. gada 1. janvāra līdz 2015. gada 31. decembrim. Jānorāda, ka pētījumā netika pārbaudīts, vai konkrētie spriedumi vēlāk netika atcelti ar apgabaltiesas vai augstākās tiesas lēmumiem. Pētījuma laikā tika noskaidrots, ko personas visbiežāk lūdz atlīdzināt, kādas ir galvenās iesaistītās iestādes, kā arī salīdzināta prasītāja vēlamā summa ar tiesas spriedumā piešķirto.

Pētījumā tika izmantotas šādas pētījuma metodes: aprakstošā metode, analīzes metode, kā arī statistisko pētījumu metode: grafiskā metode.

Pētījuma tēmas aktualitāte: pētījuma tēma ir aktuāla visos laikos, jo ikviens ir ieinteresēts saņemt atlīdzinājumu par zaudējumiem un kaitējumu, kas radies valsts pārvaldes iestādes prettiesiskas darbības rezultātā, pie kā konkrētā persona nav vainojama.

1. Atlīdzinājums un tā veidi administratīvajā procesā

Valsts atbildība par privātpersonai prettiesiski nodarīto kaitējumu ir viena no tiesiskas valsts virsprincipa sastāvdaļām.¹ Par atlīdzinājuma jēdzienu administratīvajā procesā atbild Administratīvā procesa likuma 8. nodaļa, un tiesības uz atlīdzinājumu garantē attiecīgā likuma 92. pants. Atbilstīgu atlīdzinājumu persona var lūgt par divu veidu zaudējumiem: mantiskajiem un nemantiskajiem (personiskais un morālais kaitējums). Līdz ar to mantiska aizskārums gadījumā atlīdzināmi zaudējumi, savukārt nemantiska (jeb personiska)- kaitējums.² Katra tiesību aizskārums veida konkrētu skaidrojumu var atrast Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumā. Likuma 7., 8. un 9. pants attiecīgi skaidro mantiskā zaudējuma, personiskā kaitējuma un morālā kaitējuma jēdzienus.³

Apkopojot mantiskā zaudējuma jēdziena tvērumu likumā, izriet, ka mantiskais zaudējums ir katrs mantiski novērtējams pametums, ietverot sevī arī neiegūto peļņu, tas aptver arī izmaksas, kas saistītas ar juridisko palīdzību. Mantiskais zaudējums ir arī zaudējums, kas saistīts ar administratīvā akta atcelšanu, iestādes faktiskās rīcības novēršanu vai tās seku likvidēšanu, zaudējuma samazināšanu vai likvidēšanu.

Personiskais kaitējums ir vērtējams atsevišķi fiziskai vai juridiskai personai. Fiziskas personas gadījumā tas ir kaitējums, kas nodarīts fiziskās personas dzīvībai, fiziskajai integritātei, veselībai, brīvībai, godam un cieņai, personiskam un ģimenes noslēpumam vai komercnoslēpumam, autortiesībām vai citām nemantiskajām tiesībām vai ar likumu aizsargātajām interesēm. Savukārt juridiskas personas gadījumā personisks kaitējums var tik nodarīts to darījumu reputācijai, komercnoslēpumam, autortiesībām vai arī citām nemantiskajām tiesībām vai ar likumu aizsargātajām interesēm.

Morālā kaitējuma pazīme ir fiziskai personai radītās ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums.

Administratīvā procesa likums iezīmē divus veidus, kā personai valsts pārvaldes iestādes var radīt kaitējumu un zaudējumus: izdodot administratīvo aktu vai ar iestādes faktisko rīcību, kas jāsaprot kā iestādes darbība vai bezdarbība. Šeit uzreiz ir jāatzīmē likuma robs, jo tiešā tekstā nav minēts publisko tiesību līgums, taču arī ar to personai var tikt nodarīti zaudējumi vai kaitējums.⁴ Jāpiebilst, ka tajos 134 spriedumos, kas tika apskatīti, nevienā netika lūgts atlīdzināt kaitējumu vai zaudējumu, kas personai nodarīts ar publisko tiesību līgumu.

Atlīdzinājums ir būtisks cilvēktiesību aizsardzības mehānisms administratīvajā procesā. Iemesls atlīdzinājuma nostiprinājumam administratīvajā procesā ir personas tiesības saņemt atbilstīgu atlīdzinājumu tiesību aizskārums gadījumā, lai izvairītos no iestādes patvaļīgas rīcības. Atlīdzinājums autores ieskatā ir jāvērtē arī kā motivācija valsts pārvaldes iestādēm rūpīgi attiekties pret saviem pienākumiem un nepieļaut kļūdas, tādējādi tiek veikts preventīvs pasākums iestādes patvaļas novēršanai. Būtiski ir pieminēt, ka precīza un tiesiska valsts pārvaldes iestāžu rīcība veicina labas pārvaldības principa ievērošanu un vairo sabiedrības uzticību valsts pārvaldes iestāžu darbam. Senāts ir norādījis, ka parasti zaudējumi, kas nodarīti ar administratīvo aktu, ir atlīdzināmi, ja administratīvais akts ir prettiesisks. No šīs vispārpieņemtās prakses ir arī atsevišķi izņēmumi, kad tie ir paredzēti likumā.

2011. gadā Augstākā tiesa publicēja tiesu prakses apkopojumu par morālā kaitējuma atlīdzināšanu administratīvajās lietās, kur tika analizēti tiesu spriedumi, kuros jautājums par morālā kaitējuma atlīdzināšanu tika lemts pēc būtības. Tika apkopotas būtiskākās tēzes morālā

¹Konstitucionālo tiesību komisijas 2012.gada 17.septembra viedoklis par Latvijas valsts konstitucionālajiem pamatiem un neaizskaramo Satversmes kodolu.

Pieejams: http://www.president.lv/images/modules/items/PDF/17092012_Viedoklis_2.pdf [skatīts: 17.03.2016.]

² *Administratīvā procesa likuma komentāri, A un B daļa.* (2013) Briede J. (red.) Rīga: Tiesu namu aģentūra, 918.lpp

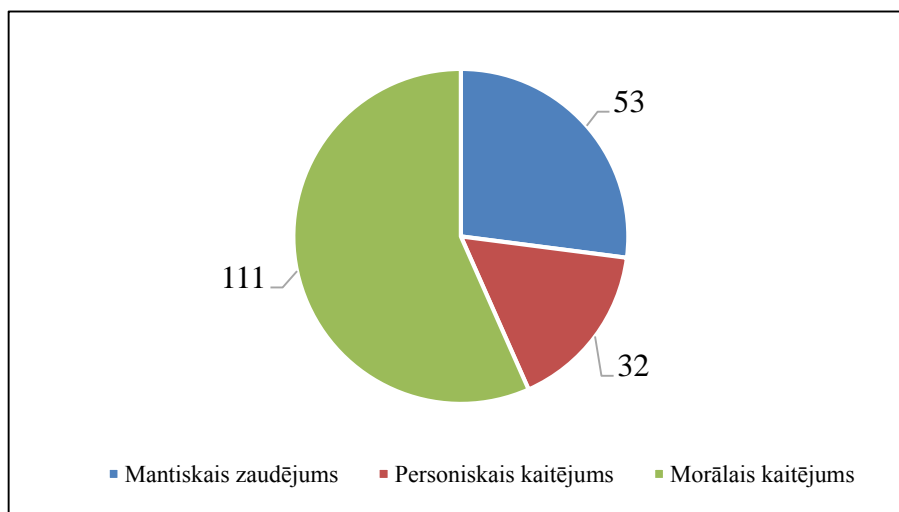
³ Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums. Pieņemts: 02.06.2005. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 17.06.2005., Nr. 96. Pēdējie grozījumi: 01.01.2014.

⁴ *Administratīvā procesa likuma komentāri, A un B daļa.* (2013) Briede J. (red.) Rīga: Tiesu namu aģentūra, 915. lpp

kaitējuma atlīdzināšanas jautājumos, kas saturēja juridiski abstrakta satura atziņas, taču netika veikta šo datu statistiska analīze. Netika atrasti nekādi citi statistikas dati, kas atspoguļotu ar atlīdzinājumu saistītos jautājumus.

2. Tiesu prakses analīze

Autore savam pētījumam kā bāzi izmantoja 134 publiski pieejamus, anonimizētus Administratīvās rajona tiesas (visu tiesu namu) spriedumus lietās, kur tiek lūgts atlīdzinājums laika posmā no 2015. gada 1. janvāra līdz 2015. gada 31. janvārim. Jāteic, ka pirmā īpatnība, ko, pētot šos spriedumus, pētījuma autore pamanīja ir tas, ka visvairāk tika lūgts atlīdzināt morālo kaitējumu, kas ir nodarīts ar iestādes faktisko rīcību vai izdotu administratīvo aktu, turpretī salīdzinoši ļoti reti parādījās lūgums atlīdzināt personisko kaitējumu. No 134 spriedumiem tikai 32-os gadījumos tika lūgts atlīdzināt personisko kaitējumu. Vislielāko pārsvaru guva morālā kaitējuma atlīdzinājuma lūgumi, kuriem sekoja mantiskā zaudējuma atlīdzināšanas lūgumi (*skatīt 1. attēlu*). Bieži pieteicēji lūdza apmierināt divus vai pat visus trīs iespējamus atlīdzinājuma veidus reizē.

1.attēls. Lūgtie atlīdzinājuma veidi 2015. gadā

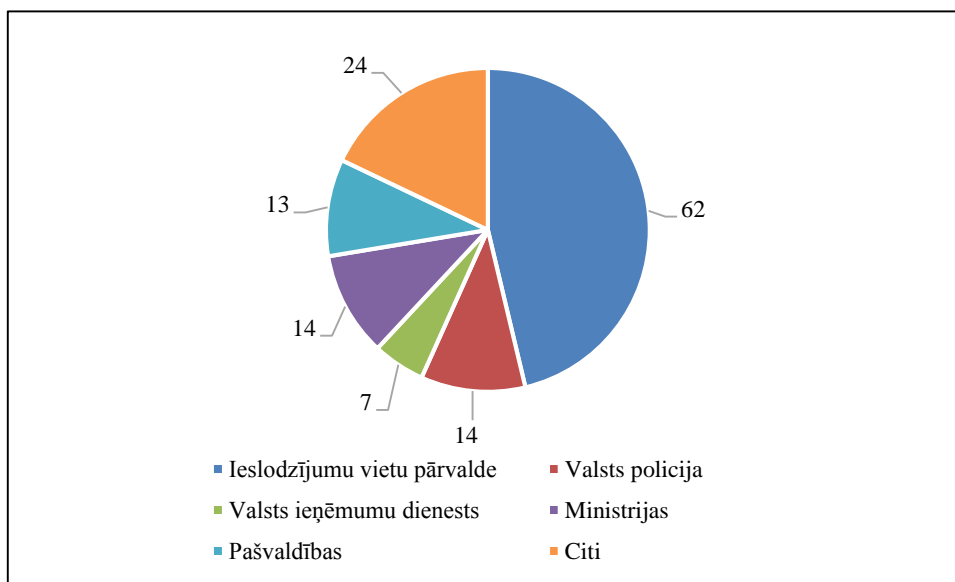
Atlīdzināt personisko kaitējumu lūdz retāk, jo personiskā kaitējuma jēdziens ir ļoti saistīts ar morālā kaitējuma jēdzienu. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts skaidroja, ka ar vārdu „personisks” apzīmē visu, kas saistīts ar kādu personu individuāli, tai raksturīgām īpašībām un labumiem. Tiesiski aizsargājami personiskie labumi ir cilvēka dzīvība, veselība, personiskā neaizskaramība, vārds, gods, cieņa, autorība un citi labumi, kas nosaka cilvēka spēju darboties un stāvokli sabiedrībā.⁵ Šo cilvēku labumu būtiska aizskāruma gadījumā personai var rasties ciešanas, kas pēc Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma jau ir klasificējamās kā personai nodarītais morālais kaitējums. Tikai dažos no apskatītajiem lūgumiem atlīdzināt kaitējumu tika nošķirti šie divi kaitējuma atlīdzinājuma veidi: morālais un personiskais. Vairākumā gadījumu tika izteikts kopējs lūgums atlīdzināt personisko un morālo kaitējumu, kas novērtēts ar vienu, kopēju summu. Tomēr bija atsevišķi gadījumi, kad personiskā kaitējuma lūgums bija nošķirts no morālā kaitējuma, piemēram, lūgums atlīdzināt personisko kaitējumu par veselībai un fiziskajai integritātei nodarīto kaitējumu.⁶ Novērojams bija arī tas, ka personisko kaitējuma summas apmēru pieteicējs nevarēja pamatot ar attiecīgiem dokumentiem, kas kaitējuma apmēru apliecinātu.

⁵ Skatīt otro tēzi Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumā lietā nr.SKA-92, 2009. Pieejams: <http://tiesas.lv/nolemumi> [skatīts: 17.03.2016.]

⁶ Skatīt: Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama spriedums lietā nr. A420659511 Pieejams: <http://tiesas.lv/nolemumi> [skatīts: 17.03.2016.]

2. Iestādes, par kuru rīcību lūdz atlīdzinājumu

Viens no darba mērķiem bija noskaidrot tās iestādes, kuru rīcībā, pamatojoties uz tiesu spriedumu daudzumu, var konstatēt iespējamus pārkāpumus, kas rezultējas personas vēlmē pieprasīt atlīdzinājumu par radīto kaitējumu un/vai zaudējumu. Viennozīmīgs līderis šajā aspektā 2015. gadā bija Ieslodzījumu vietu pārvalde (*skatīt 2. attēlu*).

2.attēls. Iestādes, par kuru rīcību lūdza atlīdzinājumu

Tam sekoja Valsts policija, ministrijas (šeit apkopotas vairākas ministrijas kopā), kā arī vairākas pašvaldības un Valsts ieņēmumu dienests. Jāpiebilst, ka šī statistika norāda tikai to, ka šī iestāde ir bijusi pieaicināta kā atbildētāja puses pārstāvis. Šie skaitļi nenozīmē, ka visos gadījumos tika konstatēts pārkāpums iestādes rīcībā un par to piešķirts atlīdzinājums personai, kas to ir lūgusi. Vairumā gadījumu pārkāpums netika konstatēts, un attiecīgi atlīdzinājums netika piešķirts. Tāpat jāņem vērā, ka vairākos gadījumos tiesa neatzina par nepieciešamu atlīdzināt personai kaitējumu mantiskā veidā. Atsevišķos spriedumos tiesa norādīja uz Administratīvo tiesu judikatūrā konsekvēnti atzīto faktu, ka kaitējums prioritāri atlīdzināms, atjaunojot iepriekšējo stāvokli (*lat. restitutio in integrum*).⁷ Tiesai vispirms jāvērtē, vai kaitējums nav atlīdzināts ar restitūciju. Ar restitūciju šeit jāsaprot, piemēram, iestādes publiska atvainošanās aizskartajai personai.⁸ Ja tiesa atzīst, ka sākotnējā stāvokļa atjaunošana ir konkrētā kaitējuma atbilstošs atlīdzinājums, tai nav jāturpina izvērtējums attiecībā uz atlīdzinājuma noteikšanu naudā, kā arī notika vairākos apskatītajos spriedumos.

Ieslodzījumu vietu pārvalde kā visbiežāk pieaicinātā atbildētājpusē iestāde nav nekas pārsteidzošs. Pētījuma autore izvirzīja divus problēmjautājumus šajā sakarā:

1. Ieslodzītās personas pārāk aktīvi izmanto viņiem piešķirtās tiesības sūdzēties par iestādes prettiesisko rīcību, reizēm sūdzoties par pavisam nepamatotām lietām;
2. Latvijas cietumos esošie apstākļi nav atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Izpētot tiesu spriedumus, tika secināts, ka pirmais problēmjautājums daļēji apstiprinājās. Vairākos spriedumos, kuru prasījums par atlīdzinājumu tika noraidīts, tika lūgts kompensēt tādas lietas, kas ir objektīvi nepieciešamas iekšējās kārtības nodrošināšanai. Piemēram, vienā gadījuma tika lūgts atlīdzināt morālo un personisko kaitējumu, kas nodarīts ar personas turēšanu

⁷ *Restitutio in integrum* nozīmē, ka pārkāpuma radītās sekas tiek likvidētas un tiek atjaunota tiesiskā situācija, kāda, visticamāk, būtu bijusi, ja prettiesiskais administratīvais akts nebūtu izdots.

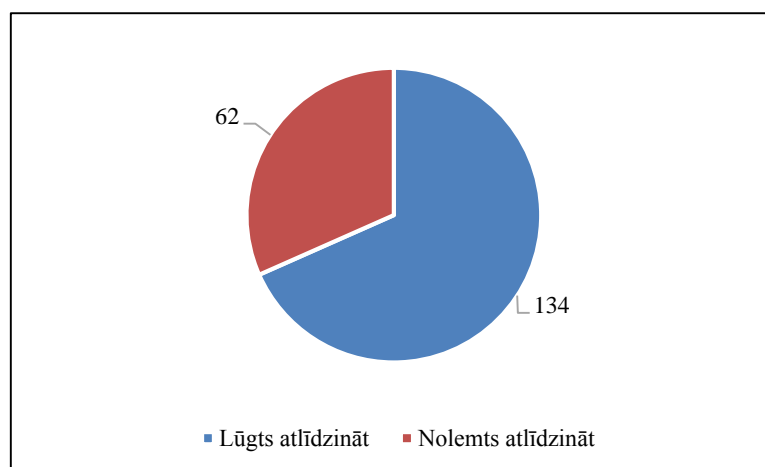
⁸ Skatīt, piemēram, Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama spriedumu lietā Nr. A420180215, 2015. Pieejams: <http://tiesas.lv/nolemumi> [skatīts: 17.03.2016.]

kamerā ar 24 h videonovērošanu.⁹ Šāds lēmums pieņemts pamatojoties uz to, ka, atrodoties brīvības atņemšanas iestādē, šī persona bija pieļāvusi 59 režīma pārkāpumus, kas ir objektīvs iemesls pastiprināti veikt kontroli pār šo personu. Jāņem vērā arī tas, ka šī persona 40 diennakšu laikā nebija reaģējusi uz savu tiesību aizskārums, ko pati apzinājās. Var secināt, ka iemesls sūdzēties par šo aizskārums ir bijusi vēlme iegūt savā labā mantiska rakstura atlīdzinājums. Līdzīga rakstura un satura gadījumi tika atrasti arī citos pētītajos tiesu spriedumos, tomēr bija arī vairāki gadījumi, kad lūgums kompensēt morālo un personisko kaitējums bija pamatots un objektīvi nepieciešams, piemēram, nenodrošinot pietiekamu dabisko apgaismojums.¹⁰ Jāmin arī tas, ka vairākos gadījumos lūgumi atlīdzināt kaitējums, it īpaši personisko kaitējums, nav bijuši konkrēti pamatoti, tas ir, netika argumentētas nosauktās summas. Lūgums un summas tika tikai nosauktas un pamatotas uz kādu iestādes prettiesisku rīcību vai izdotu administratīvu aktu. Secināms, ka daudzas ieslodzījums vietās turētās personas ļaunprātīgi izmanto sev piešķirtās tiesības sūdzēties, sastādot un iesniedzot nepamatotus lūgumus tiesai.

Otrais problēmjautājums arī apstiprinājās: Latvijas cietums un Ieslodzījums vietu pārvalde nevar nodrošināt ieslodzīto personu turēšanu tādos apstākļos, kas būtu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, it īpaši pie esošā cietums noslogojums. Vairākos spriedumos strīds bija par to, ka ieslodzītajām personām netika nodrošināts normatīvajos aktos paredzētais telpas lielums uz vienu personu. Piemēram, vienā no gadījumiem tika konstatēts Brasas cietums faktiskās rīcības prettiesiskums, nenodrošinot pieteicējam pietiekamu uzturēšanas platību, jo tika nodrošināta tikai 2,78 m² liela dzīvojamā platība.¹¹ Būtisks fakts ir arī tas, ka vairākos gadījumos tika lūgts atlīdzināt morālo kaitējums, kas nodarīts, ieslodzījums vietās nenodrošinot ieslodzītajām personām no tabakas dūmiem brīvu vidi.

3. Lūgtā un kompensētā summa

Atlīdzinājums var būt izteikts naudas izteiksmē, vai tas var būt noteikts kā iestādes rakstveida vai publiska atvainošanās. Pētījums laikā tika izpētīts lūgto atlīdzinājums summu apmērs, tiesas nolēmums apmierinātais summas apmērs, kā arī neparastās iezīmes šajos lūgumos. Pētījums laikā tika secināts, ka gandrīz pusē gadījums, kad persona bija vērsusies tiesā, daļa vai pat visa lūgtā summa tika atlīdzināta. (*skatīt 3. attēlu*).

3.attēls. Atlīdzinājums lūgto reižu un piešķirto reižu skaits

⁹ Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama spriedums lietā Nr. A420210615, 2015. Pieejams: <http://tiesas.lv/nolemumi> [skatīts: 17.03.2016.]

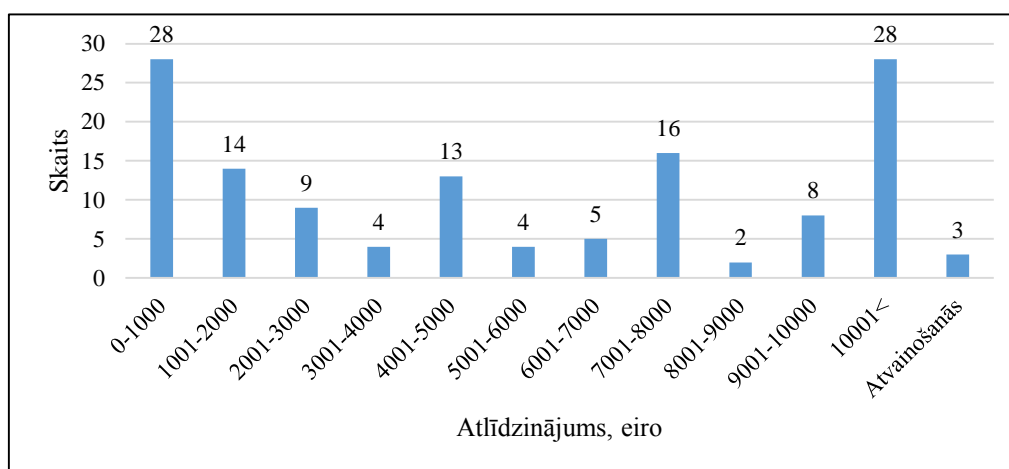
¹⁰ Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama spriedums lietā Nr. A420224715, 2015. Pieejams: <http://tiesas.lv/nolemumi> [skatīts: 17.03.2016.]

¹¹ Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nama spriedums lietā Nr.A420173615, 2015. Pieejams: <http://tiesas.lv/nolemumi> [skatīts: 17.03.2016.]

Tomēr būtiskāk ir izvērtēt, par kādām atlīdzinājuma summām tika spriests. Interesants fakts ir lielākā un mazākā summa, kas 2015. gadā tika lūgta atlīdzināt. Maksimālā summa, ko lūdza kompensēt, ir 600 500 Euro. Persona lūdza Ieslodzītuma vietu pārvaldi un pēc tam tiesu atlīdzināt viņam morālo kaitējumu 600 500 Euro apmērā par viņa tiesību lietderīgi pavadīt brīvo laiku – spēlēt videospēles – ierobežošanu un privātā īpašuma neaizskaramību.¹² Tiesa šādu lūgumu noraidīja, pamatojoties to, ka konkrētajā gadījumā ar augstākas iestādes lēmumu apstrīdēšanas procesā ir atjaunots stāvoklis, kāds pastāvēja pirms zaudējuma vai kaitējuma nodarīšanas, un tiesa neuzskata, ka pieteicējam būtu nodarīts būtisks morālais kaitējums, kura atlīdzināšana būtu jāveic naudā.

Mazākā summa, kas 2015. gadā tika lūgta, bija 7,56 Euro. Persona tika atzīta par vainīgu Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 169.³ pantā paredzētā pārkāpuma izdarīšanā un sodīta ar naudas sodu, piemērojot mantas konfiskāciju. Ar Nodrošinājuma valsts aģentūras lēmumu pieteicējam bija jāsedz izdevumi sakarā ar izņemtās mantas nodošanu glabāšanā un glabāšanu, kas sastādīja šādu summu. Persona lūdza tiesai atlīdzināt viņam šo summu. Lūgumu tiesa pilnībā apmierināja, norādot uz iestādes darbībā izdarītiem procesuāliem pārkāpumiem, kas bija par pamatu šāda tiesas lēmuma pieņemšanai.

Kā no iepriekš minētajiem 600 500 tūkstošiem var secināt, tad milzīgas summas atlīdzinājuma prasījumā nav reta parādība. Visbiežākā summa, ko personas lūdza atlīdzināt par viņām radīto kaitējumu, bija 7114,36 Euro. Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likumā ir noteikts, ka šādas summas apmērā ir nosakāms personiskais kaitējums, kā arī smags morālais kaitējums ar izņēmuma gadījumiem, kad summas var būt arī lielākas. Pētījuma laikā tika apkopotas lūgtās summas ar vienības robežu 1000 Euro (*skatīt 4. attēlu*). Jāpiebilst, ka šeit ir apkopotas kopējas summas, kas lūgtas, piemēram, sasummējot mantisko un morālo kaitējumu kopā, ja tika lūgti abi atlīdzinājuma veidi.

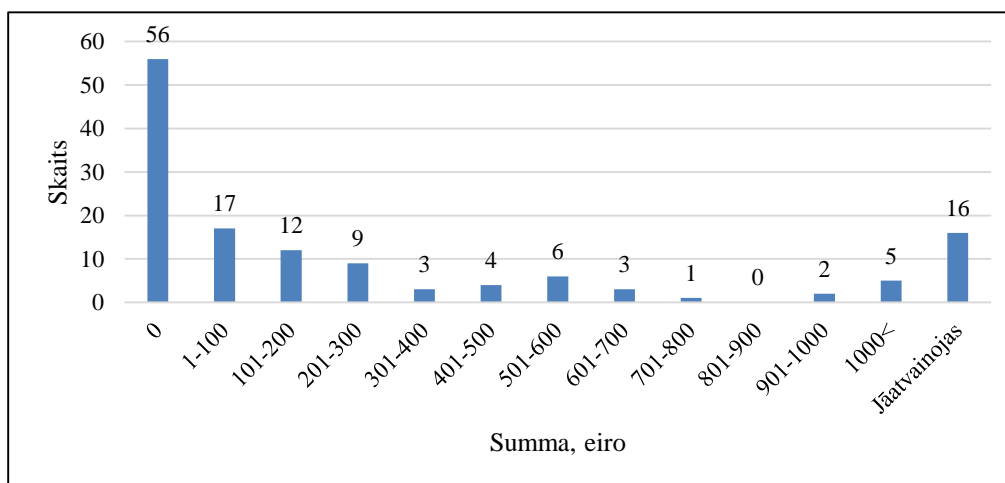

4.attēls. Lūgtā atlīdzinājuma apmērs

Aplūkojot apkopotos datus, secināms, ka visvairāk tika lūgtas abas galējās summas: zem 1000 Euro vai virs 10 000 Euro, abām iegūstot vienādu skaitu. Visretāk tika lūgts kompensēt summu, kas būtu robežās no 8001 līdz 9000 Euro. Autorei likās saistoši, ka no 134 aplūkotajiem gadījumiem 3 bija tādi, kur pieteicējs kā morālo kaitējuma atlīdzinājuma veidu vēlējās iestādes publisku atvainošanos par prettiesisko rīcību un pieteicēja tiesību un interešu aizskārumu. Tas liecina, ka cilvēki izprot jēdziena “atbilstīgs atlīdzinājums” nozīmi un lieki nelūdz nesamērīgi lielas summas, bet tikai vēlas panākt taisnīgu attiecību noregulējumu.

Interesanti ir salīdzināt personas lūgto summu ar tiesas spriedumā norādīto summu, kuru tiesa uzliek par pienākumu kādai iestādei atlīdzināt (*skatīt 5. attēlu*).

¹² Adminstratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu nama spriedums lietā Nr. A420194215, 2015. Pieejams: <http://tiesas.lv/nolemumi> [skatīts: 17.03.2016.]

5.attēls. Atlīdzinātās summas apmērs

Ar atlīdzināto summu 0 Euro apmērā ir jāsaprot tas, ka tiesa pieteicēja lūgumu ir noraidījusi. Redzams, ka tiesa vairumā gadījumu ir noraidījusi lūgumu par atlīdzinājumu. 16 gadījumos tiesa vērtēja, ka ar atvienošanas no iestādes puses ir pietiekami, lai atjaunotu attiecību noregulējumi tādā stāvoklī, kāds tas bijis pirms tiesību aizskārums. Tas nozīmē to, ka arī šajos 16 gadījumos pieteicējs nesaņēma vēlamu atlīdzinājuma summu naudas izteiksmē.

4. Secinājumi

1. Personisko kaitējumu ir salīdzinoši grūti nošķirt no morālā kaitējuma jēdziena, līdz ar to šāds kaitējuma atlīdzinājuma veids ir vismazāk lūgtais tiesā.
2. 2015. gadā visbiežākais atbildētājpuses pārstāvis bija Ieslodzījumu vietu pārvalde, kas liek secināt, ka šīs iestādes rīcībā ir vērojama nekompetence, kas noved pie biežiem pārkāpumiem.
3. Esošā situācija cietumos neļauj Ieslodzījumu vietu pārvaldei nodrošināt visu normatīvo aktu prasības, kas ir par pamatu personām vērsties tiesā.
4. Pastāv ļoti liela atšķirība summas ziņā starp lūgto kompensācijas apmēru un tiesas spriedumā noteikto apmēru, kas personai ir atlīdzināms.

5. Izmantotās literatūras un avotu saraksts

1. *Administratīvā procesa likuma komentāri, A un B daļa.* (2013) Briede J. (red.) Rīga: Tiesu namu aģentūra, 1058 lpp
2. Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedums lietā nr.SKA-92, 2009. Pieejams: <http://tiesas.lv/nolemumi> [skatīts: 17.03.2016.]
3. Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama spriedums lietā nr. A420659511, 2015. Pieejams: <http://tiesas.lv/nolemumi> [skatīts: 17.03.2016.]
4. Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama spriedums lietā Nr. A420180215, 2015. Pieejams: <http://tiesas.lv/nolemumi> [skatīts: 17.03.2016.]
5. Administratīvās rajona tiesas Valmieras tiesu nama spriedums lietā Nr. A420210615, 2015. Pieejams: <http://tiesas.lv/nolemumi> [skatīts: 17.03.2016.]
6. Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu nama spriedums lietā Nr. A420224715, 2015. Pieejams: <http://tiesas.lv/nolemumi> [skatīts: 17.03.2016.]
7. Administratīvās rajona tiesas Rēzeknes tiesu nama spriedums lietā Nr.A420173615, 2015. Pieejams: <http://tiesas.lv/nolemumi> [skatīts: 17.03.2016.]
8. Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu nama spriedums lietā Nr. A420194215, 2015. Pieejams: <http://tiesas.lv/nolemumi> [skatīts: 17.03.2016.]
9. Konstitucionālo tiesību komisijas 2012. gada 17. septembra viedoklis par Latvijas valsts konstitucionālajiem pamatiem un neaizskaramo Satversmes kodolu. Pieejams: http://www.president.lv/images/modules/items/PDF/17092012_Viedoklis_2.pdf [skatīts: 17.03.2016.]
10. Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likums. Pieņemts: 02.06.2005. Publicēts: Latvijas Vēstnesis, 17.06.2005., Nr. 96. Pēdējie grozījumi: 01.01.2014.